

Laidiens: 30.08.2013., Nr. 169

Oficiālās publikācijas Nr.: 2013/169.3

Ministru kabineta noteikumi Nr.644

Rīgā 2013.gada 27.augustā (prot. Nr.46 79.§)

Dzīvniekos un to produktos esošu noteiktu vielu un to atliekvielu kontroles un tās finansēšanas kārtība

*Izdoti saskaņā ar Veterinārmedicīnas likuma
42.panta 7.punktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka šo noteikumu 1.pielikumā minēto vielu un to atliekvielu kontroles un tās finansēšanas kārtību.
2. Noteikumos lietoto terminu skaidrojums:
 - 2.1. atliekvielas – Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 6.maija Regulas (EK) Nr.470/2009, ar ko nosaka Kopienas procedūras farmakoloģiski aktīvo vielu atlieku pieļaujamo daudzumu noteikšanai dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos, ar ko atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr.2377/90 un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/82/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.726/2004, 2.panta "a" apakšpunktā minēto farmakoloģiski aktīvo vielu un dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos pārnesto vielu atliekvielas, kas var būt kaitīgas cilvēku veselībai;
 - 2.2. dzīvnieki – dzīvnieki, no kuriem iegūst dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktus (liellopi, cūkas, aitas, kazas, zirgi, truši, mājasputni, akvakultūras dzīvnieki, medijamie dzīvnieki, ko tur ierobežotās platībās dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei, medus bites, medijamo savvaļas sugu dzīvnieki);
 - 2.3. dzīvnieku grupa – tādu vienas sugas un viena vecuma diapazona dzīvnieku grupa, kuri izaudzēti vienā uzņēmumā vienādos audzēšanas apstākļos;
 - 2.4. aizliegta viela – viela, ko aizliegts lietot dzīvniekiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ierobežojumiem zāļu lietošanā dzīvniekiem un Komisijas 2009.gada 22.decembra Regulu Nr.37/2010 par farmakoloģiski aktīvajām vielām un to klasifikāciju pēc to atlieku maksimāli pieļaujamā satura (turpmāk – Regula Nr.37/2010);
 - 2.5. oficiālais paraugs – paraugs, kuru ņem Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – dienests) un kuram pievieno informāciju par dzīvnieka sugu, tipu, dzimumu, dzīvnieka vai dzīvnieku izcelsmes produkta izcelsmi, parauga iegūšanas metodi un daudzumu;

2.6. zāļu neatļauta lietošana – zāļu lietošana dzīvniekiem, neievērojot zāļu lietošanas instrukcijas vai praktizējoša veterinārārsta norādījumus;

2.7. aizliegtu vielu lietošana – aizliegtu vielu saturošu zāļu lietošana dzīvniekiem.

3. Dienests šo noteikumu 1.pielikumā minēto vielu un to atliekvielu (turpmāk – atliekvielas) kontroli saskaņā ar atliekvielu kontroles programmu veic dzīvnieku novietnēs, dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu (turpmāk – produkti) ražošanas, izplatīšanas un pārstrādes uzņēmumos, kā arī savvaļas sugu dzīvnieku nometīšanas vietās.

4. Oficiālos paraugus, lai noteiktu atliekvielas, ņem no dzīviem dzīvniekiem (tostarp ekskrementus, ķermeņa šķidrumus un audus), produktiem, dzīvnieku barības (turpmāk – barība), virszemes ūdens vai ūdens, kurā uzturas akvakultūras dzīvnieki, un dzeramā ūdens.

II. Atliekvielu kontroles programma un tās finansēšanas kārtība

5. Dienests izstrādā atliekvielu kontroles programmu. Programmā iekļauj:

5.1. to normatīvo aktu sarakstu, kuros noteiktas šo noteikumu 1.pielikumā minēto vielu lietošanas prasības, lietošanas ierobežojumi, reģistrācija, izplatīšanas kārtība un maksimāli pieļaujamais atliekvielu daudzums;

5.2. detalizētu informāciju par atliekvielu kontroles programmas izpildē iesaistītajām dienesta struktūrvienībām;

5.3. sarakstu ar šo noteikumu 1.pielikumā minētajām izmeklējamām vielām, analīžu metodēm, izmeklējumu rezultātu interpretācijas metodēm un izmeklējamo paraugu skaitu, pamatojot norādītos skaitļus;

5.4. oficiālo paraugu skaitu, kas noteikts saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumā norādīto paraugu ņemšanas daudzumu un biežumu, lai konstatētu zāļu neatļautu lietošanu, nodrošinātu maksimāli pieļaujamo atliekvielu daudzuma ievērošanu, kā arī noteiktu un atklātu iemeslus vielu klātbūtnei produktos;

5.5. kārtību, kādā ņem, uzglabā, transportē, piegādā laboratorijai oficiālos paraugus, un par paraugiem norādāmo informāciju;

5.6. informāciju par dienesta rīcību gadījumā, ja konstatēta aizliegtu vielu lietošana vai pārsniegts maksimāli pieļaujamais atliekvielu daudzums produktos;

5.7. finanšu līdzekļu sadalījumu programmā, pamatojoties uz dienesta plānoto darbu apjomu un izdevumu tāmi, ieskaitot oficiālo paraugu ņemšanas un izmeklēšanas izmaksas.

6. Dienests programmu īsteno no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam šim mērķim piešķirtajiem līdzekļiem.

7. Atliekvielu kontroles programmas izstrādē dienests ņem vērā šādus nosacījumus:

7.1. šo noteikumu 1.pielikumā minēto A grupas vielu kontroli veic, lai konstatētu zāļu neatļautu lietošanu;

7.2. šo noteikumu 1.pielikumā minēto B grupas vielu kontroli veic, lai uzraudzītu Regulas Nr.37/2010 pielikumā noteikto maksimāli pieļaujamo atliekvielu daudzumu produktos, tā atbilstību Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 23.februāra Regulas Nr.396/2005, ar ko paredz maksimāli pieļaujamās pesticīdu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK (turpmāk – Regula Nr.396/2005), I, II un III pielikumā minētajām prasībām, kā arī noteiktu vides piesārņotāju koncentrāciju;

7.3. kontrolējamo vielu un to atliekvielu grupas nosaka saskaņā ar šo noteikumu 3.pielikumu;

7.4. paraugu ņemšanas biežumu, periodiskumu un paraugu skaitu nosaka saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu, ievērojot:

7.4.1. apkopoto informāciju par Latvijā nokauto un realizēto dzīvnieku skaitu un iegūto produktu daudzumu iepriekšējā kalendāra gadā;

7.4.2. iepriekšējā gada atliekvielu kontroles programmas izpildes rezultātus;

7.4.3. iepriekšējā kalendāra gadā Latvijā izplatīto veterināro zāļu daudzumu un sortimentu, vielu iespējamo klātbūtni dzīvniekos, barībā, produktos un ūdenī.

8. Dienests katru gadu līdz 31.martam iesniedz Eiropas Komisijā iepriekšējā gada atliekvielu kontroles programmas rezultātu izvērtējumu un kārtējā gada uzraudzības programmu.

9. Valsts zinātniskais institūts "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"":

9.1. pilda references laboratorijas funkcijas atliekvielu kontrolē saskaņā ar normatīvajiem aktiem par references laboratorijas statusa piešķiršanas un akreditācijas kārtību, funkcijām un pienākumiem, kā arī iekārtām un aprīkojumam noteiktajām prasībām pārtikas, dzīvnieku barības un veterinārajā jomā;

9.2. nodrošina atliekvielu kontroles programmā paredzētos laboratoriskos izmeklējumus.

III. Dzīvnieku īpašnieku (turētāju), produktu vai barības ražotāju un praktizējošo veterinārārstu atbildība atliekvielu kontrolē

10. Dzīvnieku īpašnieks (turētājs) (turpmāk – dzīvnieku īpašnieks) vai produktu ražotājs nodrošina šādu prasību izpildi:

10.1. ganāmpulks, dzīvnieku audzēšanas, turēšanas vai nobarošanas novietne (turpmāk – novietne) un dzīvnieks ir reģistrēts Lauksaimniecības datu centra lauksaimniecības dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrā, un produktu ražotājs ir reģistrēts dienesta uzraudzības objektu reģistrā;

10.2. pērk tikai tādus dzīvniekus, par kuriem iepriekšējais dzīvnieku īpašnieks var apliecināt, ka:

10.2.1. dzīvniekam nav ievadītas aizliegtas vielas un nav veikta neatļauta zāļu lietošana;

10.2.2. ir ievērots atbilstošs zāļu lietošanas instrukcijā vai praktizējoša veterinārārsta noteiktais zāļu izdalīšanās periods no dzīvnieka organisma, ja dzīvniekam ir ievadītas zāles;

10.3. pārliecinās, vai saņemtie dzīvnieki vai produkti nesatur aizliegtās vielas vai tādu atliekvielu daudzumu, kas pārsniedz Regulas Nr.37/2010 pielikumā vai Regulas Nr.396/2005 I, II un III pielikumā noteikto maksimāli pieļaujamo atliekvielu daudzumu;

10.4. pārdod tikai tādus dzīvniekus, kuriem:

10.4.1. nav ievadītas aizliegtas vielas un nav veikta zāļu neatļauta lietošana;

10.4.2. pēc ārstēšanas ir ievērots atbilstošs zāļu lietošanas instrukcijā vai praktizējoša veterinārārsta noteiktais zāļu izdalīšanās periods no dzīvnieka organisma;

10.5. izplata produktus, kas iegūti no šo noteikumu 10.4.apakšpunktā minētajiem dzīvniekiem.

11. Ja produktu ražotājam dzīvniekus piegādā persona, kas nav dzīvnieku īpašnieks, bet kas komerciālos nolūkos pērk un pārdod dzīvniekus, tā nodrošina šo noteikumu 10.2., 10.3. un 10.4.apakšpunktā minēto prasību izpildi.

12. Dzīvnieku īpašniekam ir šādi pienākumi:

12.1. dokumentēt zāļu lietošanu dzīvniekiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgajām labturības prasībām un veterināro zāļu marķēšanas, izplatīšanas un kontroles prasībām;

12.2. glabāt šo noteikumu 12.1. un 13.1.apakšpunktā minēto informāciju par dzīvnieku ārstēšanu vismaz piecus gadus pēc pēdējā ieraksta izdarīšanas;

12.3. pēc dienesta inspektora pieprasījuma sniegt informāciju par šo noteikumu ievērošanu dzīvnieku novietnē;

12.4. ja ir aizdomas par aizliegtu vielu klātbūtni vai pārsniegtu maksimāli pieļaujamo atliekvielu daudzumu saskaņā ar Regulas Nr.37/2010 pielikumu dzīvniekos vai produktos, pirms laboratorisko izmeklējumu rezultātu un dienesta norādījumu saņemšanas par turpmāko rīcību ar dzīvniekiem neizvest no novietnes dzīvniekus, no kuriem ņemti paraugi;

12.5. ja nepieciešams, palīdzēt dienesta inspektoram vai praktizējošam veterinārārstam veikt dzīvnieku pirmskaušanas pārbaudi vai citas darbības atliekvielu kontrolei.

13. Praktizējošs veterinārārsts:

13.1. šo noteikumu 12.1.apakšpunktā minētajā dokumentācijā par zāļu lietošanu dzīvniekiem norāda un ar parakstu un veterinārmedicīniskās prakses zīmoga nospiedumu apstiprina (ja reģistrs nav elektroniskā formā) šādu informāciju par ārstēto dzīvnieku:

13.1.1. ievadīto zāļu daudzumu (devu) un ārstēšanas ilgumu dienās vai informāciju par izrakstīto recepti (norādot izrakstītās receptes datumu un numuru). Ja dzīvnieka īpašniekam izsniedz zāles dzīvnieka ārstēšanas kursa pabeigšanai, norāda izsniegto zāļu daudzumu, zāļu lietošanas mērķi, diagnozi un norādījumus par zāļu lietošanu dzīvniekam;

13.1.2. zāļu lietošanas un zāļu izdalīšanās periodu;

13.2. pēc dienesta inspektora pieprasījuma sniedz informāciju par zāļu lietošanu attiecīgo dzīvnieku novietnē.

14. Persona, kas iesaistīta produktu vai barības ražošanā:

14.1. nodrošina, ka produkti vai barība nesatur aizliegtās vielas un produktos nav pārsniegts maksimāli pieļaujamais atliekvielu daudzums;

14.2. izplata produktus, kas iegūti no šo noteikumu 10.4.apakšpunktā minētajiem dzīvniekiem;

14.3. pēc dienesta inspektora pieprasījuma sniedz informāciju par šo noteikumu prasību ievērošanu uzņēmumā;

14.4. informē dienesta inspektoru vai praktizējošu veterinārārstu, ja saistībā ar paškontroles sistēmu produktu vai barības laboratoriskajos izmeklējumos konstatētas aizliegtās vielas, to atliekvielas vai ja pārsniegts Regulas Nr.37/2010 pielikumā vai Regulas Nr.396/2005 I, II vai III pielikumā norādītais maksimāli pieļaujamais atliekvielu līmenis;

14.5. neizved no uzņēmuma barību vai produktus, no kuriem ņemti attiecīgie paraugi, kamēr nav saņemti laboratorisko izmeklējumu rezultāti un dienesta norādījumi par turpmāko rīcību, ja ir aizdomas par aizliegtu vielu vai to atliekvielu klātbūtni vai pārsniegtu maksimāli pieļaujamo atliekvielu daudzumu produktos vai barībā.

IV. Oficiālo paraugu ņemšanas kārtība

15. Dienests oficiālos paraugus ņem bez iepriekšēja brīdinājuma, nenosakot konkrētu laiku paraugu ņemšanai.

16. Lai konstatētu zāļu neatļautu lietošanu un aizliegtu vielu lietošanu, dienests var ņemt oficiālos paraugus un veikt izlases pārbaudes:

16.1. šo noteikumu 1.pielikuma A grupā ietverto vielu vai šo vielu saturošu zāļu ražošanas, uzglabāšanas, izplatīšanas, transportēšanas un pārdošanas un iegādes posmā;

16.2. barības ražošanas un izplatīšanas posmā;

16.3. dzīvnieku audzēšanas un produktu ražošanas posmā.

17. Ņemot oficiālos paraugus novietnē, dienesta inspektors izvērtē pieejamo informāciju par novietnes dzīvnieku sugu, šķirni, vecumu un dzimumu, kā arī audzēšanas, turēšanas un barošanas veidu un izvēlas, no kuriem dzīvniekiem ņemt paraugus pēc šādiem papildu kritērijiem:

17.1. iespējamā zāļu lietošana attiecīgās grupas dzīvniekiem un šo zāļu lietošanas pazīmes novietnē;

17.2. pārmaiņas dzīvniekiem raksturīgās sekundārās dzimumpazīmēs un uzvedībā;

17.3. dzīvnieku vispārējā veselības stāvokļa un barojuma pakāpes salīdzinājums ar citiem tās pašas sugas, šķirnes, dzimuma un vecuma dzīvniekiem;

17.4. iespējamais dzeramā ūdens un virszemes ūdens piesārņojums.

18. Ņemot oficiālos paraugus no kautķermeņiem vai produktiem produktu sākotnējās ražošanas uzņēmumā (turpmāk – kautuve), dienesta inspektors novērtē kautķermeņus vai produktus un ņem paraugus, ja iespējams, no dažādas izcelsmes kautķermeņiem vai produktiem pēc šādiem kritērijiem:

18.1. dzīvnieka suga, dzimums, vecums un turēšanas vai nobarošanas veids;

18.2. zāļu lietošanas prakse atbilstošajai dzīvnieku sugai un dzīvnieku turēšanas vai nobarošanas veidam;

18.3. informācija par novietnē vai produkta ražošanas uzņēmumā iepriekš veikto pārbažu rezultātiem veterināro zāļu aprites un atliekvielu uzraudzības jomā, ja tādi ir;

18.4. zāļu lietošanas pazīmes dzīvniekiem, ja tādas ir.

19. Dienesta inspektors oficiālo paraugu ņem tādā daudzumā, lai nodrošinātu šo noteikumu 20.punktā minēto nosacījumu izpildi. Oficiālo paraugu ievieto piemērotā traukā, lai saglabātu parauga viengabalainību, un iesaiņo, izmantojot materiālus, kas neietekmē parauga kvalitāti un nodrošina paraugā esošo atliekvielu stabilitāti.

20. Oficiālo paraugu daļa vismaz divos vienādos apakšparaugos, nodrošinot tādu daudzumu, lai katram apakšparaugam var veikt visus nepieciešamos laboratoriskos izmeklējumus. Paraugu daļa laboratorijā, kurā paraugu izmeklē. Parauga vienu daļu laboratoriski izmeklē, bet atlikušo uzglabā laboratorijā, kurā veic izmeklējumus, lai nodrošinātu parauga atkārtotu laboratorisku izmeklēšanu šo noteikumu 28.punktā minētajos gadījumos.

21. Oficiālo paraugu transportē un uzglabā atbilstošos apstākļos, nepieļaujot parauga aizstāšanu, atliekvielu tālāku izplatīšanos vai noārdīšanos un nodrošinot parauga sākotnējo fizikāli ķīmisko īpašību saglabāšanu. Īpašu uzmanību pievērš transportēšanas kastēm, temperatūrai un piegādes laikam uz laboratoriju.

22. Iesaiņoto oficiālo paraugu ievieto šim nolūkam paredzētā marķētā konteinerā un konteineru aizzīmogo. Konteinerā marķējumā ir šāda informācija: